

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – BKT ja muut indikaattorit: edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa”

KOM(2009) 433 lopullinen

(2011/C 18/11)

Esittelijä: **Josef ZBORĚL**

Euroopan komissio päätti 20. elokuuta 2009 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – BKT ja muut indikaattorit: edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa

KOM(2009) 433 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 25. helmikuuta 2010.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 28.–29. huhtikuuta 2010 pitämässään 462. täysistunnossa (huhtikuun 29. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 168 ääntä puolesta ja 3 vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1. ETSK ilmaisee tyytyväisyytensä komission aiheesta ”BKT ja muut indikaattorit: edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa” julkaisemaan tiedonantoon ja siinä esitettyihin aloitteisiin. Komitea huomauttaa, että prosessi on vasta alulla ja että asianmukaisten välineiden ja mittareiden valitseminen ja niiden integroiminen laaja-alaisiin politiikkoihin ja strategioihin ei tule olemaan yksinkertaista.

1.2. Komissiolla on edessään erittäin vaikea tehtävä laatia monimutkaisen ympäristöindeksin koeversio. Kyseessä on selkeästi jokaisen ympäristötekijän vaikutuksen tasapainon huomioon ottava, kokoava indeksi. Indeksia laadittaessa on alusta pitäen kuultava asianmukaisia osapuolia.

1.3. Tätäkin vaikeampaa on laatia elämänlaatua ja sosiaalista koheesiota osoittava monipuolinen indikaattori. Tähän liittyen tarvitaan välttämättä kokeiluhankkeita, ja komission tulisi määrittellä ala koko hanketta ajatellen kriittiseksi. Komission tulisikin käynnistää kyseiset kokeiluhankkeet viipymättä.

1.4. Perusparametrien pitkäjänteiset kehityssuunnat ovat erittäin tärkeitä käsiteltäessä strategisia kysymyksiä ja laadittaessa politiikkoja. Reaalijassa seurattavat parametrit olisivat valittava tämän seikan perusteella. Muutoksiin tulee reagoida punnitusti ja ajoissa.

1.5. Myös unionia ajatellen järjestelmän tulisi perustua asianmukaisesti määrittelyissä ja yhteen kokoavissa eurooppalaisissa puitteissa tapahtuvaan, jäsenvaltioissa toteutettavaan tietojen ke-

ruuseen ja analysointiin ja siihen, että tiedot muokataan indikaattoreiksi ja parametreiksi. Niiden arviointi edellyttää globaalia ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jotta torjutaan tulkintaristiriidat tiettyjen välineiden kohdalla ja konflikteista juontuvat riskit.

1.6. Kestävän kehityksen arvioinnissa on kyse kahden perusluonteen suuntauksen, eli 1) vastaanottokyvyn kehittymisen ja 2) yhteisöjen hallintojen kehityksen arvioinnin ymmärtämisestä. ETSK on tyytyväinen, että molemmat komission tiedonannossa esittelemät ehdotukset (tulostaulu ja epäpuhtauksille asetettujen raja-arvojen ajantasaisuus) ovat askel tähän suuntaan.

1.7. ETSK pitää tervetulleena myös komission pyrkimystä laajentaa kansantalouden tilinpitoa ympäristö- ja sosiaalialoilla. Ympäristötilinpidon oikeuskehys on tarkoitus esittää vuoden 2010 alussa. Kansantalouden tilinpidossa käytettävissä olevia sosiaalisia mittareita ei nykyään hyödynnetä täydellisesti. On odotettavissa, että tarve käyttää näitä indikaattoreita käy yhä tuntuemmaksi sitä mukaa kuin muuttuvassa ympäristössä kehitystä mittaavan ja arvioivan monipuolisen lähestymistavan laadimisessa edistytään.

1.8. Valmisteilla oleva muutosprosessi ei ole nopea eikä yksinkertainen. Tämän vuoksi on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota analyttiseen valmisteluun ja kunkin välineen tutkimiseen. Tässä yhteydessä on nojaututtava välineiden vuorovaikutusta selvittäneisiin tutkimuksiin ja asianomaisten toimijoiden perusteelliseen kuulemiseen. Näin voidaan edistää niiden laajaa kansainvälistä hyväksyntää.

1.9. Jatkotoimien ja tulevien vaiheiden jäsentämiseksi on hyödynnettävä kaikkia käytettävissä olevia pohdintoja ja hankkeita. Tärkeimpänä kriteerinä tulee olla mahdollisimman suuri objektiivisuus sekä tilastojen ja niiden laadullisten vaatimusten riippumattomuudesta huolehtiminen. ETSK on valmis osallistumaan tarvittavien muutosten arviointiin ja edistämään niiden hyväksyntää kansalaisyhteiskunnan parissa.

1.10 Komission tulisi määrittellä järjestelmän eri osatekijöiden valmistumiselle aikataulu ja määräajat. Sen tulisi pyrkiä sisällyttämään osa uusista toimista uuteen Eurooppa 2020-strategiaan ja kestävä kehityksen strategiaan. Tavoitteena on, että vuonna 2011 on käytettävissä kehys, jonka pohjalta voidaan laatia selkeitä ehdotuksia, joita voidaan vertailla globaalilla tasolla YK:n vuodeksi 2012 koollekutsumaa kestävä kehityksen maailmanhuippukokousta ajatellen.

2. Johdanto

2.1 Bruttokansantuote (BKT) on tunnetuin makrotaloudellisen toiminnan mitta (BKT = yksityinen kulutus + investoinnit + julkinen kulutus + (vienti - tuonti)). BKT lasketaan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmässä vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen mukaan, jotka ovat pääpiirteittäin samat kuin YK:n kansantalouden tilinpitojärjestelmässä. BKT on nykyisin kaikkialla maailmassa käytössä oleva perusindikaattori, jolla on tärkeä asema poliittisessa päätöksenteossa ja julkisessa keskustelussa. BKT on kaiken rahassa mitattavan taloudellisen toiminnan lisäarvojen summa. Se perustuu yksinkertaiseen laskumenetelmään, joka mahdollistaa ajallisen sekä maiden ja alueiden välisen vertailun.

2.2 BKT:tä pidetään nykyään myös yhteiskunnan yleisen kehittyneisyyden ja edistyksen tärkeimpänä indikaattorina. BKT ei mittaa eräitä ratkaisevan tärkeitä osa-alueita, kuten ympäristökehityksen kestävyyttä tai sosiaalista osallisuutta. Nämä rajat on muistettava, kun BKT:tä käytetään poliittisissa analyyseissa ja keskusteluissa. Stiglitz, Sen ja Fitoussi (2008) luovat talouden suorituskyvyn ja sosiaalisen edistyksen mittaamista käsittelevässä äskettäisestä selvityksessään kuvaa BKT:n rajallisuudesta (http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/Issues_paper.pdf).

2.3 Tästä kysymyksestä on keskusteltu kymmenkunta vuotta eri tasoilla. ETSK antoi lokakuussa 2008 oma-aloitteisen lausunnon ⁽¹⁾, jossa esitellään ja kuvaillaan tutkimustoiminnan nykyisiä suuntaviivoja ja tuetaan täydentävien indikaattoreiden etsimistä yhteiskuntien kehityksestä luotavan kuvan täydentämiseksi.

2.4 Tässä käsiteltävässä tiedonannossa esitetään toimenpiteitä, joihin voidaan ryhtyä lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä. Perimmäisenä tavoitteena on kehitellä kokonaisvaltaisempia indikaattoreita, jotka antavat entistä luotettavampaa tietoa julkisen keskustelun ja päätöksenteon pohjaksi. Komissio aikoo yhdessä sidosryhmien ja kumppaneidensa kanssa kehittää indikaattoreita, jotka tunnustetaan ja otetaan käyttöön kansainvälisesti.

3. Komission asiakirjan pääsisältö

3.1 Komissio ehdottaa seuraavien viiden toimenpiteen toteuttamista. Niitä voidaan muuttaa tai täydentää vuodeksi 2012 suunnitellun uudelleentarkastelun yhteydessä.

3.2 **BKT:n täydentäminen sosiaalisia ja ympäristötavoitteita mittaavilla indikaattoreilla:** Viestintää ajatellen olennaisia ovat indikaattorit, jotka ilmaisevat tärkeitä seikkoja yhdeksi luvuksi tiivistettynä. BKT sekä työttömyys- ja inflaatioluvut ovat tunnettuja esimerkkejä tällaisista yleisindikaattoreista. Niitä ei kuitenkaan ole tarkoitettu kuvaamaan ympäristön tilaa tai sosiaalisen eriarvoisuuden astetta. Tähän puutteeseen vastaamiseksi komissio aikoo kehittää kattavan ympäristöindeksin ja entistä parempia elämänlaatuindikaattoreita.

3.2.1 **Kattavaa ympäristöindeksiä** ei vielä ole. Indikaattoreista voisivat tulla tässä yhteydessä kysymyksen ekologinen ja hiilijalanjälki, mutta niiden sovellusala on rajoitettu (hiilijalanjälki osoittaa ainoastaan kasvihuonekaasupäästöt). Ekologisesta jalanjäljestä puuttuvat mm. vesistöihin kohdistuvat vaikutukset. Komissio käyttää sitä kuitenkin testimielessä muiden indikaattorien ohella luonnonvarojen kestävä käyttöä koskevan temaattisen strategian ja biologista monimuotoisuutta koskevan toimintasuunnitelman seuraamiseen. Komission yksiköt aikovat esitellä ympäristöarvosuuden tulostaulun koeversion vuonna 2010. Indeksi käsittelee ympäristöpolitiikan pääalat, jotka ovat

— ilmastonmuutos ja energiankulutus

— luonto ja biologinen monimuotoisuus

— ilmansaasteet ja vaikutukset terveyteen

— vedenkulutus ja veden pilaantuminen

— jätteiden tuottaminen ja luonnonvarojen käyttö.

3.2.2 **Elämänlaatu ja hyvinvointi:** Tulot, julkiset palvelut, terveys, vapaa-aika, vauraus, liikkuvuus ja puhdas ympäristö ovat keinoja saavuttaa nämä asiat ja ylläpitää niitä. Komissio on käynnistänyt tutkimuksia hyvinvointi-indikaattoreiden käytökelpoisuudesta ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksista sekä yhteistyössä OECD:n kanssa ihmisten hyvinvointikäsitteistä.

3.3 **Lähes reaaliaikaisen tiedon hankkiminen päätöksenteon tueksi:** BKT- ja työttömyyslukuja julkaistaan tiheästi muuttaman viikon kuluttua arviointijaksosta, minkä ansiosta päätöksenteko voi olla lähes reaaliaikaista. Ympäristöä koskevat ja sosiaaliset laskelmat ovat monissa tapauksissa liian vanhoja antaa toiminnallista tietoa esimerkiksi nopeasti muuttuvasta ilman- ja vedenlaadusta tai työaikamalleista.

⁽¹⁾ Ks. EUVL C 100, 30.4.2009, s. 53.

3.3.1 Komissio pyrkiikin parantamaan ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten tietojen ajankohtaisuutta, jotta niistä olisi enemmän hyötyä päätöksenteossa kaikkialla EU:ssa. Satelliitit, automaattiset mittausasemat ja internet mahdollistavat aiempaa paremmin **ympäristön tilan seuraamisen reaaliajassa** INSPIRE-direktiivin (direktiivi 2007/2/EY) säännösten ja GMES-järjestelmän ansiosta (*Global Monitoring for Environment and Security*, KOM(2009) 223 lopullinen).

3.3.2 **Sosiaalisten tietojen ajankohtaisuutta parannetaan** mahdollisuuksien mukaan muun muassa Euroopan sosiaalitaloustokyselyjen uuden moduulijärjestelmän avulla.

3.4 **Hyvinvoinnin jakautumisesta ja epätasa-arvosta kertovien tietojen täsmällisempi raportointi:** Sosiaalinen ja taloudellinen yhteenkuuluvuus ovat yksi yhteisön yleistavoitteista. Tärkeimpiä jakautumiseen liittyviä seikkoja voidaan jo analysoida kansantalouden tilinpitotietoihin sisältyvien, vaikkapa kotitalouksien tuloja koskevien tietojen tai sosiaalisten kyselytutkimusten pohjalta (esim. yhteisön tilasto tulotasosta ja elinoloista EU-SILC).

3.5 **Eurooppalaisen kestävän kehityksen tulostaulun kehittäminen:** EU:n kestävän kehityksen indikaattorit (ks. Eurostatin tilasto-esitys *Measuring progress towards a more sustainable Europe – 2007*) on kehitelty yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, ja ne otetaan huomioon komission joka toinen vuosi laatimassa raportissa. Tämä seurantaväline ei kuitenkaan täysin pysty kuvaamaan viimeaikaista kehitystä sellaisilla tärkeillä aloilla, joista ei vielä laadita kattavia virallisia tilastoja (esimerkiksi kestävä tuotanto ja kulutus tai hallintotavat).

3.5.1 Komissio tutkiikin mahdollisuutta **laatia kestävän kehityksen tulostaulu** yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Tähän tulostauluun, joka perustuisi EU:n kestävän kehityksen indikaattoreihin, voitaisiin sisällyttää myös muita määrällisiä ja laadullisia julkisesti saatavilla olevia tietoja.

3.5.2 Kestävän kehityksen tulostaulussa asetetaan keskeiseksi tavoitteeksi maapallon luonnonvarojen rajallisuuden kunnioittaminen. Luonnonvarojen rajallisuudella tarkoitetaan luonnon rajallista kykyä tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja kestää pilaantumista. On tärkeää tietää, milloin ollaan ”vaaravyöhykkeellä” eli lähellä kriittistä pistettä. Tämän vuoksi **keskeisille epäpuhtauksille ja uusiutuville luonnonvaroilta onkin määritettävä säännöllisesti ajan tasalle saatettavat raja-arvot**. Näin saadaan lisätietoa julkiseen keskusteluun ja autetaan tavoitteiden asettamisessa ja politiikan arvioinnissa.

3.6 **Kansantalouden tilinpidon laajentaminen ympäristöä koskeviin ja sosiaalisiin seikkoihin:** EU:n taloustilastojen, kuten monien muidenkin talouden indikaattoreiden (esim. BKT) taustalla oleva tärkein väline on Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä. Eurooppa-neuvosto kehotti EU:ta ja sen jäsenvaltioita kesäkuun 2006 päätelmissään laajentamaan kansantalouden tilinpitoa siten, että se kattaa tärkeimmät kestäväan kehitykseen liittyvät asiat. Komissio aikoo varmistaa, että tätä työtä jatketaan kansainvälisen kansantalouden tilinpitojärjestelmän ja Euroopan

tilinpitotietojen tulevaisuus uudistuksissa. Pidemmällä aikavälillä on odotettavissa, että yhdenmetympi ympäristö-, sosiaali- ja taloustilinpito johtaa uusiin yleisindikaattoreihin.

3.6.1 **Integroitu ympäristö- ja taloustilinpito:** Komissio esitelti ensimmäisen ”vihreän kirjanpidon” strategiansa vuonna 1994 (KOM(1994) 670 lopullinen). Sen jälkeen Eurostat ja jäsenvaltiot - yhdessä YK:n ja OECD:n kanssa - ovat kehittäneet ja testanneet tilinpitomenetelmiä niin pitkälle, että useissa jäsenvaltioissa julkaistaan jo säännöllisesti ensimmäisiä ympäristötietoja. Sen jälkeen voitaisiin luoda fyysisiin määreisiin perustuvat ympäristötilit energiankulutukselle ja jätteiden syntymiselle ja käsittelylle sekä rahatilit ympäristötiluille. Sen varmistamiseksi, että tilit ovat keskenään vertailukelpoisia, komissio aikoo ehdottaa vuoden 2010 alussa lainsäädäntökehystä ympäristötilinpidolle.

3.6.2 **Kansantalouden tilinpidossa jo käytettävien sosiaalisten indikaattorien parempi hyödyntäminen:** Nykyiseen Euroopan tilinpitojärjestelmään sisältyy jo indikaattoreita, jotka kuvaavat yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita, kuten kotitalouksien käytävissä olevia tuloja ja käytävissä olevia tuloja mukautettuina siten, että niissä otetaan huomioon eri maiden sosiaaliturvajärjestelmien erot.

4. Yleistä

4.1 Ihmiskunnan edistyksen mittaaminen entistä koherentimmalla tavalla on noussut poliittisia päättäjiä ja suurta yleisöä kiinnostavien kysymysten joukkoon. Tarvitaankin uusia lähestymistapoja, joiden avulla voidaan sovittaa yhteen ihmiskunnan demografinen ja taloudellinen kehitys sekä planeettamme rajalliset luonnonvarat.

4.2 Nykyisessä entisestään monimutkaistuvassa yhteiskunnallisessa kontekstissa tarvitaan välttämättä uusia keinoja ja menetelmiä edistyksen mittaamiseksi, jotta EU:n kaltaisten ihmisyhteisöjen strategisten visioiden muotoilua voidaan parantaa. Uudet mittaukset ovat tärkeitä osittain siksi, että niiden avulla voidaan kartoittaa strategisten tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät voimavarat. Tavoitteista tärkein on kestävä kehitys, joka on tehokkaan ilmastonuojelun ja kaikkein resurssien taloudellisen käytön taustalla.

4.3 Tärkeä soveltamisala on myös yhteisön keskeisten politiikkojen muotoilu. Tässä yhteydessä on otettava kokonaisuutena huomioon kyseisten toimintalinjojen mitattavissa olevat vaikutukset ja seuraukset sekä niiden keskinäinen vuorovaikutus. Lisäksi on luonnollisesti myös arvioitava kyseisten politiikkojen toteutusta.

4.4 Tämän vuoksi ETSK ilmaisee tyytyväisyytensä komission aiheesta ”BKT ja muut indikaattorit: edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa” julkaisemaan tiedonantoon ja siinä esitettyihin aloitteisiin. Vaikka monia hankkeita ja toimia onkin jo käynnissä, komitea huomauttaa, että prosessi on vasta alulla ja että asianmukaisten välineiden ja mittojen valitseminen ja niiden integroiminen laaja-alaisiin politiikkoihin ja strategioihin ei tule olemaan yksinkertaista.

4.5 Mikäli minkä tahansa valitun välineen halutaan olevan tehokas, sen tulee olla yksinkertainen, mahdollisimman helppokäyttöinen ja asianomaisten tahojen hyväksymä. Välineet, joita käyttäjät eivät koe täysin omakseen ja joita ei yleisesti omaksuta, eivät voi antaa toivottuja tuloksia. Jokaisen uuden välineen hyväksyminen on edistysaskel ja vie luonnollisesti oman aikansa. Yksikään väline ei kuitenkaan saa olla itsetarkoitus, ja tehottomaksi osoittautuneesta välineestä on luovuttava.

4.6 Kehitys näyttää selkeästi kulkevan yksinkertaisesta monimutkaiseen, mutta monimutkaisuus ei kuitenkaan saa peittää alleen tavoiteltuja etuja. Myös yhteisön tasolla järjestelmän tulisi perustua asianmukaisesti määritellyissä ja yhteen kokoavissa eurooppalaisissa puitteissa tapahtuvaan, jäsenvaltioissa toteutettavaan tietojen keruuseen ja analysointiin ja siihen, että tiedot muokataan indikaattoreiksi ja parametreiksi.

4.7 Yhteisön kattavien parametrien kokoaminen tarjoaisi mahdollisuuden hyväksyä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteista tinkimättä sekä jäsenvaltio- että unionitasolla koordinoituja ja yhteen sovitettuja strategioita ja toimintalinjoja. Yhteisötasolla on erityisen tärkeää reagoida havaittaviin suuntauksiin. Tämän vuoksi tulee valittavien välineiden havaita heikotkin signaalit ja varoittaa mahdollisesti vaarallisista muutoksista riittävän ajoissa ja luotettavasti.

4.8 Puutteistaan huolimatta BKT on edelleen ainutlaatuinen aggregoitu mittari, joka reagoi muutoksiin nopeasti. Tavoitellun uuden mittausvälineen on myös tarkoitus olla kokoava ja ottaa huomioon sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat, mikä tulee olemaan erittäin vaikeaa. ETSK arvioi, että näin ollen on tarpeen asettaa kriteerit, jotka auttavat politiikkaa suunniteltaessa valitsemaan eri alojen muuttujista ja edistävät siten globaalien yhteisön kestävä kehitystä.

4.9 ETSK on vakuuttunut, että tapauskohtaisista lähtöasetelmistä on mahdollista laatia vain yksittäisiä välineitä. Näiden välineiden arviointi ja tehokas hyödyntäminen edellyttää globaalia ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jotta välineiden ja muututtujen väliset ristiriidat voidaan välttää mahdollisimman pitkälle. Tällaiset ristiriidat on ratkaistava, sillä muuten ne saattavat horjuttaa poliittisia ja strategisia päätöksiä.

4.10 Valmisteilla oleva muutosprosessi ei ole nopea eikä yksinkertainen. Tämän vuoksi on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota analyttiseen valmisteluun ja kunkin välineen tutkimiseen. Tässä yhteydessä on nojaututtava välineiden vuorovaikutusta selvittäneisiin tutkimuksiin ja asianomaisten toimijoiden perusteelliseen kuulemiseen.

4.11 Prosessin edetessä on tarpeen asettaa ensisijaisia tavoitteita ja laatia aikataulu seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle. Tätä näkökohtaa komission tiedonannossa ei juurikaan käsitellä. Komitea toivoo hartaasti komission aikanaan integroivan nämä tavoitteet uuden Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin ja arviointimenetelmiin sekä kestävä kehityksen pitkäjänteiseen stra-

tegiaan. ETSK pahoittelee sitä, että muut asiasta kiinnostuneet toimijat, kuten talousasioihin keskittyvät komission pääosastot, eivät osallistu tähän ensimmäiseen vaiheeseen. Tavoiteltava radikaali muutos edellyttää muidenkin kuin ympäristöasioiden pääosaston, Euroopan ympäristökeskuksen ja Eurostatin panosta.

4.12 Jatkotoimien ja tulevien vaiheiden jäsentämiseksi on hyödynnettävä kaikkia käytettävissä olevia pohdintoja ja hankkeita, joista mainittakoon mm. komission kertomus talouden suorituskyvyn ja sosiaalisen edistyksen mittaamisesta (Stiglitzin raportti) (<http://stiglitz-sen-fitoussi.fr/en/index.htm>), tutkimus ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden taloudellisista näkökohdista (*The Economics of Ecosystems and Biodiversity*, <http://www.teebweb.org/>) sekä Euroopan ympäristökeskuksen, Eurostatin ja kaikkien muiden tähän monitahoiseen ja kattavaan eurooppalaiseen hankkeeseen osallistuvien tahojen panokset. Tärkeimpänä kriteerinä tulee olla tilastojen ja niiden laadullisten vaatimusten riippumattomuudesta huolehtiminen sekä se, että valittavien välineiden selityskyky tunnustetaan yleisesti.

4.13 YK:n yleiskokous päätti hiljattain järjestää vuonna 2012 maailmankonferenssin kahdessakymmenessä vuodessa – vuonna 1992 järjestetyn Rion konferenssin jälkeen – kestävä kehityksen alalla saavutetun edistyksen arvioimiseksi. Yksi keskeisin teema tuleekin olemaan keinot saavuttaa vähähiilinen ja ekologinen globaali talous. Niinpä on toivottavaa, että EU luo vuoteen 2011 mennessä selkeän kehityksen oman kehityksensä arvioimiseksi ja että se siten pystyy esittämään vuonna 2012 kansainväliselle yhteisölle täsmällisiä ehdotuksia.

5. Erityistä

5.1 Seuraavat erityishuomiot koskevat viittä keskeistä toiminta-alaa osa-alueineen, ja ne esitetään tekstijaksossa 3 noudatetussa järjestyksessä.

5.2 Komissiolla on edessään erittäin vaikea tehtävä laatia monimutkaisen ympäristöindeksin kooversio. Komissio on luvanut esitellä indeksin vuonna 2010. Kyseessä on kokoava indeksi, jota arvioitaessa tulee ottaa huomioon kaikkien ympäristötekijöiden vaikutuksen tasapaino. Nykymuodossaan ekologinen ja hiilijalanjälki kattavat ympäristöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvät erityisosatekijät. Niiden rinnalle on ilmaantunut myös muita käsitteitä, kuten "vesistö-" ja "metsäjalanjälki", mutta niistä mikään ei yksinään riitä tulevaisuuden mittariksi. Tulevaa indeksiä laadittaessa on alusta pitäen kuultava asianmukaisia osapuolia. Lisäksi monimutkaisen indeksin kunkin osatekijän painotuskertoimia on tarpeen arvioida erittäin huolellisesti.

5.3 Elämänlaatua ja hyvinvointia mittaavien indeksien ⁽²⁾ laadittaminen on yhtä vaikeaa, vaikka aiheeseen liittyviä tutkimuksia, kuten toteutettavuusselvityksiä, onkin saatavana. Kyseiset indeksit perustuvat pitkälti subjektiivisiin käsityksiin eivätkä täsmällisiin mittauksiin. On kuitenkin hyvä panna merkille, ettei BKT:kaan ole mittarina täysin tarkka.

⁽²⁾ Ks. EUVL C 100, 30.4.2009, s. 53.

5.4 Ympäristön laadun ”operationaalinen hallinta” ja korjaavien toimien toteuttaminen sosiaalialalla edellyttävät, että päätöksenteon tueksi saadaan tietoa lähes reaaliajassa. Strateginen kysymyksenasettelu ja politiikan muotoilu perustuvat pikemminkin perusparametrien kehityssuuntauksiin. Näin ollen reaaliaikaisesti seurattavat suureet on valittava tämän eron perustella, jotteivät yksittäiset tiedot turhaan tukehduta päätöksentekoprosessia. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää aiempaa enemmän huomiota siihen, että muutoksiin reagoidaan harkitusti ja ajoissa. GMES-järjestelmän mahdollistama seuranta tukee pääasiassa ”operationaalista hallintaa”, sillä sen on tarkoitus paljastaa pitkäjänteiset suuntaukset. Siten se voi palvella politiikan muotoilua.

5.5 Yhteisiä toimia edellyttävien yhteisön politiikkojen muotoilu vaatii riittävästi tietoa jäsenvaltio- ja aluetasolla ilmenevistä eroista. Tavoitteena on poistaa kaikkein merkittävimmät erot asianmukaisesti laaditun politiikan keinoin, mikä edellyttää täsmällisiä tietoja. Poliitiikan onnistuminen riippuu sen yleisestä hyväksynnästä ja siihen sitoutumisasteesta. Tämä on mahdollista, ellei kohtelun tunneta olevan yhdenvertaista. Tämän metettelyn noudattaminen vaikuttaa siihen, miten kansalaiset näkevät unionin.

5.6 Kestävän kehityksen arviointi on erittäin monimutkainen kysymys. Kestävä kehitys on pitkäjänteinen yleisstrategia, jolla ei jo määritelmänkään mukaan voi olla konkreettisia tavoitteita ja niiden konkreettista toteuttamisaikataulua. Asetettavat tavoitteet tulee muotoilla riittävän yleisesti. Kestävän kehityksen arvioinnissa on kyse kahden perusluonteisen suuntauksen, eli 1) eko-

systemien vastaanottokyvyn arvioimisen sekä uusiutumattomien ja uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämisen sekä 2) ihmisyhteisöjen hallintojen kehityksen arvioinnin ymmärtämisestä. Näiden kahden perustekijän arviointi vaikuttaa siihen, onko kansainvälisen yhteisön ja sen osana EU:n kehitys kestävä vai ei. ETSK on tyytyväinen, että komission tiedonannossa esittelemät ehdotukset (tulostaulu ja epäpuhtauksille asetettujen raja-arvojen ajantasaistaminen) ovat askel tähän suuntaan.

5.7 ETSK pitää myös tervetulleena komission pyrkimystä laajentaa kansantalouksien tilinpitoa ympäristö- ja sosiaalialoille. Kansantalouden tilinpidon tarjoamat luotettavat ja asianmukaisesti jäsennellyt riittävät tiedot voivat helpottaa huomattavasti ulkoisten kulujen toivottavaa sisällyttämistä hintoihin niillä aloilla, joilla tähän on käytettävissä riittävästi luotettavaa tietoa ja joilla markkinoiden tasapaino ei vaarannu. Tilipito tarjoaa jo nyt arvokasta tietoa, jonka vertailtavuus jäsenvaltioiden kesken voi tosin osoittautua ongelmalliseksi. Tämän vuoksi asianosaisten on tärkeä toimia optimaalisen tieto- ja tietojenkeruujärjestelmän laatimiseksi. Lähtökohtana on fyysisiin määreisiin perustuvien ympäristötilien tarve. Komissio onkin tarttunut isoon urakkaan, kun se on asettanut tavoitteekseen esitellä vuoden 2010 alussa ympäristötilinpidon oikeudelliset puitteet. Kansantalouden tilinpidossa käytettävissä olevia sosiaalisia mittareita ei nykyään hyödynnetä täysipainoisesti. On odotettavissa, että niiden soveltamistarve käy yhä tuntuvammaksi sitä mukaa kuin muuttuvassa ympäristössä kehitystä mittaavan ja arvioivan ja monipuolisen ja yhtenäistetyn lähestymistavan laatimisessa edistytään.

Bryssel 29. huhtikuuta 2010

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI*